

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning nr 136/66/EEG om den gemensamma organisationen av marknaden för oljor och fetter" ⁽¹⁾

(98/C 235/18)

Den 6 april 1998 beslöt rådet i enlighet med artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk och fiskeri, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 12 maj 1998. Föredragande var Leopoldo Quevedo Rojo.

Vid sin 355:e plenarsessionen den 27-28 maj 1998 (sammanträdet den 28 maj 1998) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 67 röster för, 11 emot och 8 nedlagda röster.

1. Inledning

1.0. De föreslagna ändringarna av bestämmelserna för de gemensamma organisationerna av marknaden (GMO) är ett led i reformen av den gemensamma jordbrukspolitikerna i Agenda 2000. Inom ramen för marknaden utgörs de största utgiftsposterna i Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) av stöd till de tre stora kontinentala produktslagen (spannmål/oljeväxter/proteingrödor, mjölk och nötkött). Dessa produkter svarar för två tredjedelar av EUGFJ:s totala utgifter, och har ökat från 63,7 % 1986 till 67,2 % 1996. Så länge GJP har funnits är det främst dessa produkter som givit upphov till överskott. Detta skall jämföras med de tre viktigaste Medelhavsprodukterna (vin, olivolja och tobak), som svarar för knappt 10 % av EUGFJ:s totala utgifter, som under referensperioden 1986-1996 minskade från 13 till 9,8 %.

1.0.1. Vid fastställande av GMO för Medelhavsprodukter måste man ta hänsyn till att de har en större procentuell betydelse för skapandet av arbetstillfällen än de kontinentala produkterna. Det måste betonas att när det gäller Medelhavsprodukterna har man gått för fort fram vid ändringen av GMO, vilket är diskriminerande jämfört med förfarandet för de kontinentala produkterna, och det gäller såväl underlåtenheten att rådfråga de vanliga företrädarna för näringsliv och samhälle som brådskan att fatta beslut.

1.1. Beskrivning av kommissionens förslag

1.1.1. Kommissionen föreslår en reform i två faser, med en första fas (övergångsperiod) för regleringsåren 1998/1999 till 2000/2001 och en andra fas som inleds den 1 november 2001.

1.1.1.1. Första fasen innefattar:

— En höjning av den högsta garanterade kvantiteten från 1 350 000 ton till 1 562 000 ton.

— Följande fördelning per medlemsstat av högsta garanterad kvantitet:

Spanien	625 210 t	(40,0160 %)
Frankrike	3 065 t	(0,1962 %)
Grekland	389 038 t	(24,9000 %)
Italien	501 175 t	(32,0770 %)
Portugal	43 915 t	(2,8107 %).

— Avskaffande av konsumtionsstödet.

— Avskaffande av stödet till småproducenter.

— Avskaffande av interventionssystemet som ersätts av ett system för privat lagring.

— Att den 1 maj 1998 sätts som gräns för nya odlingar som är berättigade till stöd, även om man undantagsvis bör ta hänsyn till äldre odlingar som ingår i kommissionens program för modernisering av olivoljesektorn.

1.1.1.2. Andra fasen:

— Att man behöver samla in tillförlitliga uppgifter om areal, antal träd och skördar för att planera den andra fasen.

— Att det behövs åtgärder för att förbättra olivoljans kvalitet och marknadsföring, men dessa är varken preciserade eller budgeterade.

— Ett förbud mot blandningar har fortfarande inte utfärdats.

— Att man från och med den 1 november 2001 skall upphäva bestämmelserna om stöd och mekanismer för reglering av marknaden i förordning nr 136/66/EEG om den gemensamma organisationen av marknaden för oljor och fetter.

2. Allmänna kommentarer

2.1. En reform i två etapper

2.1.1. Den första fasen utgör en egentlig reform vars inriktning inte nödvändigtvis sammanfaller med den andra fasen. Det huvudsakliga skälet till detta alternativ

⁽¹⁾ EGT C 136, 1.5.1998, s. 20.

är bristen på tillförlitliga uppgifter för att planera en verklig reform före den 1 november 2001. Kommissionen har därför valt en omedelbar reform och bortsett från vilka konsekvenser en sådan förändring skulle få, vilket strider direkt mot den första slutsatsen i ESK:s yttrande (CES 600/97)⁽¹⁾ och mot Europaparlamentets resolution.

2.1.2. Bakom denna brådska tycks dölja sig farhågor om att det skall uppstå strukturella överskott. Under regleringsåret 1996/1997, då världsproduktionen var den högsta någonsin, producerades dock inga överskott.

2.1.3. Risken för överskott från de befintliga odlingarna och deras föryngring minskas dessutom av införandet av en stabilisator för att begränsa de stödberättigade odlingarna till dem som planterats före den 1 maj 1998.

2.1.4. Ett annat motiv för att snabbt genomföra reformen skulle kunna vara att garantera vissa producentländers kvoter framför andras, mot bakgrund av den skiftande graden av investeringar och förnyelse i olivoljesektorn som i sig är en följd av marknadens egen dynamik och den gemensamma organisationen av marknaden.

2.1.5. Sammanfattningsvis bör reformens första fas — som felaktigt kallas övergångsfas — inte genomföras så länge man inte har tillgång till tillförlitliga uppgifter i det planerade olivodlingsregistret, som presenterats av kommissionen och revisionsrätten.

2.1.6. Uppgifterna i olivodlingsregistret skulle kunna leda till att det fastställs olika kriterier och mekanismer för reformens andra fas. En sådan situation skulle vara skadlig och förvirrande för sektorn.

2.2. *En för låg högsta garanterad kvantitet och en felaktig och diskriminerande fördelning av de nationella garanterade kvantiteterna*

2.2.1. Den högsta garanterade kvantiteten uppgår till 1 562 400 ton, vilket är lägre än konsumtionen i EU 1996/1997 (1 657 000 ton enligt Europaparlamentets rapport) och den konsumtion som förväntas under de kommande åren på grund av sjunkande marknadspriser.

2.2.2. Den period som använts för att fastställa den högsta garanterade kvantiteten och de nationella garanterade kvoterna är felaktig och diskriminerande.

2.2.3. Den är felaktig därför att olivträdet har en huvudsakligen tvåårig reproduktionscykel. Därför bör denna period omfatta flera år (minst sex), så att man genom att räkna bort de bästa och de sämsta skördeåren

får kvar uppgifter om minst fyra år, det vill säga medelvärdet av två tvååriga cykler med normalskörd.

2.2.4. Den är diskriminerande eftersom dessa siffror skall revideras en gång om året i enlighet med de direkt föregående regleringsåren, och inte ligga fast under hela den så kallade "övergångsperioden" på grundval av uppgifter från 1992/1993 — 1996/1997. De länder som har investerat mest i föryngring av odlingarna och teknisk utveckling inom ramen för den rådande gemensamma organisationen av marknaden skulle därmed bestraffas för att ha prioriterat kvalitet, föryngring och förnyelse.

2.3. *Ett för tidigt väckt och ofullständigt förslag*

2.3.1. Den ovannämnda avsaknaden av en bas med tillförlitliga uppgifter innebär att planeringen av "övergångsfasen" har varit förhastad, något som också framgår av de många bristerna.

2.3.2. Avskaffandet av stödet till småproducenter bör kompletteras med riktade åtgärder som kan bidra till små och medelstora odlingars livskraft, eftersom dessa står för 55 % av sysselsättningen i vissa medlemsstaters jordbrukssektor och därför spelar en viktig roll när det gäller att förhindra avfolkning och bevara miljön.

2.3.3. Kommissionen beaktar inte heller olivodlingarnas varierande produktivitet. Samtidigt som det finns olivodlingar som strukturellt sett är ytterst marginella (vars avkastning understiger 1 000 kg/ha), finns det mycket produktiva odlingar som ger vinst även till marknadspris. Denna variation är konstant och påtaglig. Därför skulle man kunna använda den registrerade arealen för varje odling och den skörd som varje odling ger och saluför för att fastställa villkoren för en fortlöpande anpassning av produktionsstödet utifrån produktiviteten. Det skulle innebära att marginella olivodlingar fortfarande kan överleva och utgöra en rimlig och inte överdriven uppmuntran till föryngring och förnyelse.

2.4. *Ett omotiverat avskaffande av interventions-systemet*

2.4.1. Avskaffandet av interventionssystemet kan ge upphov till spekulationstendenser. Privat lagring garanterar varken försörjningen av marknaden eller odlarnas inkomstnivå. Man kan inte heller försvara avskaffandet av detta system med argumentet att det stimulerar produktionen samtidigt som man begränsar de stödberättigade odlingarna till dem som fanns före den 1 maj 1998.

2.4.2. Kommissionen glömmer att interventionen gör det möjligt att reglera priserna och marknaden när så krävs, något som har varit mycket värdefullt och inneburit små kostnader i det förflutna. Det är allmänt

⁽¹⁾ EGT C 287, 22.9.1997.

bekant inom sektorn att skörden varierar från år till år och att variationen kan uppgå till en tredjedel av den årliga medelskörden, varför lager för utjämning mellan regleringsåren är absolut nödvändiga.

2.5. *Bristfällig bedrägerikontroll*

2.5.1. För att minska bedrägeriet föreslår kommissionen att stödet till småproducenter och konsumtionsstödet skall avskaffas samtidigt som kontrollåtgärderna skall överföras på medlemsstaterna när de nationella garanterade kvantiteterna har fastställts. Dessa åtgärder är otillräckliga och innebär att kommissionen avser sig sitt ansvar.

2.5.2. En möjlig väg att undvika bedrägerier skulle kunna vara en effektiv och fysisk kontroll av den olja som produceras vid oljeutvinningsanläggningen och av försäljningen. Kommittén föreslår att man stämmer av uppgifterna om avtransport av fetthaltiga pressrester från oljepressarna med uppgifterna om att fetthaltiga pressrester ankommit till utvinningsanläggningarna. Denna fysiska kontroll av den olivolja som faktiskt produceras och försäljs bör följas åt av en förenkling av hur stöden administreras. Detta är fullt genomförbart och skulle dessutom göra det möjligt att rationalisera produktionen och marknaden. Vad gäller bedrägerikontrollen skulle detta förslag komplettera avskaffandet av stödet till småproducenter och ersätta den dubbla kontroll som det avskaffade konsumtionsstödet skulle ha kunnat medföra.

2.6. *Kampanjer för konsumtion av olivolja och ökad kvalitet*

2.6.1. Olivolja utgör 3 % av produktionen och 3,5 % av konsumtionen av vegetabilisk olja. Hittills har den inte givit upphov till några strukturella överskott. Konsumtionen är mycket låg i vissa länder, bland annat i många EU-länder.

2.6.2. I vissa länder med hög levnadsnivå har konsumtionsökningen varit spektakulär till följd av de kampanjer som genomförts av Internationella olivoljerådet.

2.6.3. I sitt tidigare yttrande rekommenderade ESK att EU skall finansiera dessa kampanjer. Kommittén påpekade också att blandningar är olämpliga och att det åtminstone bör anges på etiketten för att undvika förväxlingar.

2.6.4. Om man uppmuntrar konsumtionen av olivolja av hög kvalitet via reklamkampanjer som skulle kunna finansieras med det avskaffade konsumtionsstödet kan man få avsättning på marknaden för den årliga medelproduktion (1 962 000 ton) som Internationella olivoljerådet har beräknat för år 2005 i sin rapport, särskilt i Norden, USA, Japan, Kanada och Australien.

2.7. *Miljövård*

2.7.1. Fortsatt odling av olivträd är den enda nuvarande lösningen i många av EU:s regioner för att undvika att odlingen överges och att miljöförstöring, särskilt

jorderosion, blir följd, eftersom olivträden är den produktiva skog i EU som skiljer den odlingsbara marken från öknerna.

2.7.2. Olivträd som växer på ömtåliga jordar, som utgör en hög procentandel av den odlade arealen, kräver särskilda åtgärder på grund av sin marginella karaktär och ömtålighet, vilket kommissionen inte beaktar.

2.7.3. Om produktionsstödet anpassades skulle dessa marginella olivodlingar kunna tilldelas ett enhetsstöd (per kg producerad och såld olja) som kraftigt överstiger stödet till konstbevattnade olivodlingar, vars produktionskostnader kan kompenseras enbart av marknadspriser.

3. *Bordsoliver*

3.1. Denna sektor berörs endast i motiveringen av förslagen. Det är nödvändigt att redan nu överväga stödåtgärder för denna sektor, som har stora överlevnadsproblem. Sektorn svarar också för många arbetstillfällen och gör det möjligt att diversifiera olivodlingen.

4. *Sammanfattning*

4.1. *EU:s ledande position och Agenda 2000*

4.1.1. EU:s ledande position i fråga om produktion och konsumtion av olivolja måste vidmakthållas. Därför är det av största vikt att reformförslaget stöds av samtliga producentländer.

4.1.2. Ett reformförslag som accepteras av alla kan uppnås om man följer riktlinjerna i Europaparlamentets rapport, som har fått enhälligt stöd av olivoljesektorn i EU. Olivoljesektorns enighet är fundamental för att vidmakthålla en ledande position.

4.1.3. Riktlinjerna i Europaparlamentets rapport är finansiellt genomförbara. Ytterligare två mekanismer bör dock övervägas. Man bör a) överväga att öka de finansiella anslagen till den gemensamma organisationen av marknaden för olivolja inom ramen för den föreslagna ökningen inom andra sektorer i Agenda 2000, och b) göra en anpassning av produktionsstödet utifrån produktivitet för att säkerställa alla olivodlares inkomstnivå och behålla sysselsättningen på nuvarande nivå.

4.1.4. EU måste anstränga sig hårt för att vidmakthålla en ledande position i fråga om produktion, försäljning och innovation inom denna sektor. Det är därför nödvändigt att a) lansera en kampanj för olivolja av hög kvalitet som finansieras av EU och producentorganisationerna för att öka konsumtionen till de nivåer som krävs för att täcka den förväntade produktionsökningen,

b) slå vakt om kvaliteten genom att förbjuda blandningar och vidta rättsliga åtgärder för att bevara produktens image, och c) utforma ett fortlöpande och riktat FoU-program för att säkerställa en tekniskt ledande position.

4.1.5. Att döma av dess första meddelande uppfattar kommissionen olivolja som en potentiell fara och inte som en livskraftig produkt som har oerhörda utvecklingsmöjligheter om man på ett lämpligt sätt främjar konsumtionen av denna olja med allmänt erkända kvaliteter. Olivodlingens ofta påtalade särdrag gör sektorns framtid till en ofrånkomlig utmaning för EU (viktig källa till arbetstillfällen i EU-regioner som är mål 1-områden, ett hållbart jordbrukssystem om man anpassar stödet från resurserna inom den gemensamma marknadsorganisationen till odlingar med kraftigt varierande produktivitet, dynamiken i produktions- och förädlingssektorn som de senaste åren har genomfört betydande tekniska innovationer, ett levnadssätt och kulturellt inslag med djupa rötter i vidsträckta regioner i Sydeuropa osv.).

4.1.6. Trots att kommissionens förslag omfattar några positiva aspekter i jämförelse med meddelandet från 1997 saknar den fortfarande förståelse för sektorn. Där kommissionen skymtar ett problem ser sektorn expansionsmöjligheter via välplanerade kampanjer för olivolja, som kommer att få ett mer överkomligt pris till följd av att utbudet förväntas öka. Alla positiva inslag som i dag finns inom sektorn (sysselsättningsmässiga, sociala, ekonomiska, miljömässiga, tekniska osv.) får inte omintetgöras av ett snävt perspektiv och en brådska som är omotiverad eftersom det saknas tillförlitliga uppgifter och handlar om en produkt som inte ger upphov till några strukturella överskott.

Bryssel den 28 maj 1998.

5. Särskilda kommentarer

5.1. Artikel 4

ESK anser att den föreslagna ändringen inte är lämplig, eftersom denna stödåtgärd måste behållas i nuvarande form om olivodlingsnäringen skall överleva.

5.2. Artikel 5

ESK accepterar de nationella garanterade kvoter som anges i denna artikel under förutsättning att de ändras så snart kommissionen har korrekta uppgifter om produktion, areal och antal olivträd i medlemsstaterna. Dessa förändringar bör göras omedelbart utan att invänta övergångsperiodens slut.

5.2.1. ESK anser att den högsta garanterade kvantiteten bör vara densamma som den totala konsumtionen i EU, plus export minus import, och dessutom innefatta en kvantitet som kan garantera kontinuitet mellan på varandra följande regleringsår. Denna kvantitet kan motsvara den siffra som också rekommenderas av Europaparlamentet.

5.3. Artikel 11

ESK anser att det är viktigt att man i de marknadsföringskampanjer som föreslås i artikel 11 betonar olivoljans väsentliga roll för att förebygga hjärtsjukdomar. Sektionen understryker att konsumtion av olivolja innebär minskade budgetutgifter för den offentliga hälso- och sjukvården i EU.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Tom JENKINS